

АД ЗОРАК ДАЛЁКІХ

Ад зорак далёкіх да зораў Краля
Вярнуцца бяспрашны наш сокол.
Лікуе савецкая наша зямля,
І песні лунваюць навокал.
Вы — гонар народа, вы — наш
любой,
Вы здзейснілі даўнія мары.
Хвала Вам навекі, таварыш
Цігоў!
Хвала Вам, таварыш
Гагарын!

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СВАІЧЫННІКАМІ

№ 63 (548)

Жнівень 1961 г.

Год выдання 7-ы

ПРАВІЛЬНА, МІКІТА СЯРГЕЕВІЧ! — ГАВОРАЦЬ САВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ

Хто чытаў выступленні і прамовы дзяржаўных дзеячоў Захаду, не мог не заўважыць адну іх якасць, якую хочацца назваць словаблуддзем. Такое ўражанне, быццам цябе хочучы, як шчупака, павадзіць на спінінгу да страты сіл, каб потым, са змучаным да канца, лягчы было саўладаць. І куды толькі ні павядуць — і да ўсявышняга, і на той свет, адно — ніяк не пушчаюць на грэшную зямлю, на дарогу праўды. А ўрэшце — што ж зробіш іншае, калі трэба чорнае выдаць за белое і наадварот.

І вось — голас кіраўніка Савецкай краіны. Ясна, упэўнена, шчыра і — да канца пераканаўча. Таму што не логіка сафізмаў пануе ў ім, а логіка жыцця, гісторыі, вялікай чалавечай праўды.

Сядзячы вечарам сёмага жніўня ля тэлевізараў і радыёпрыёмнікаў, чытаючы назаўтра ў газетах выступленне Мікіты Сяргеевіча Хрушчоў, прысвечанае ўнутранаму і міжнароднаму становішчу нашай дзяржавы, савецкія людзі яшчэ раз адчулі, як суладна б'юцца іх сэрцы з сэрцам роднай партыі. Тое, што сказаў М. С. Хрушчоў, адгукаецца поўнай згодай у глыбінях душы кожнага сумленнага чалавека.

З пачуццём радасці і горадскага гаварыў Мікіта Сяргеевіч аб добрых справах у нашай прамысловасці і сельскай гаспадарцы, аб бясспрыкладным подзвігу касманаўта Германа Цітова, аб бліскучых перспектывах, якія адкрывае перад чалавецтвам праект новай Праграмы нашай партыі. І гэтую горадасць і радасць падзялялі мы ўсе. Іронія гучала ў яго голасе, калі ён гаварыў аб імперыялістычных клікушах, якія ўжо неаднаразова селі ў галёш, прадракаючы нябытнасць нашых планаў. І мы таксама не маглі не настроіцца на іранічны лад. З гневам і абурэннем выкрываў ён антычалавечую палітыку імперыялістычных прапавілаў, якія хочучы зноў кінуць свет у крываваю бойню. І гэта — гней і абурэнне ўсяго савецкага народа.

Пачуццё шчырай удзячнасці роднай партыі і ўраду за нястомны клопат аб міры на зямлі, аб светлай будучыні чалавецтва, жаданне ўрачыста заявіць аб непалітычнай вернасці справе камунізму, рашучы пратэст супраць крывавага замыслаў падпальшчыкаў вайны прывялі савецкіх людзей на мітынгі і сходы, якія магутнай хваляй пракаціліся ў гэтыя дні па гарадах і вёсках краіны.

Сваё важнае слова сказалі на іх і працоўныя Савецкай Беларусі — рэспублікі ратнай і будаўнічай славы.

Выступленні ўдзельнікаў і рэзалюцыі сходаў і мітынгаў прасякнуты бязмежнай верай у мудрасць міралюбівай палітыкі Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, гатоўнасцю падтрымліваць і ажыццяўляць яе да канца.

— Пад кіраўніцтвам любімай ленинскай партыі, — заявіў на мітынг калектыву магілёўскага завода «Электрарухавік» кіраўнік брыгады камуністычнай працы Л. Вяркса, — мы паспяхова будзем светлы будынак камунізму, асвойваем касмічную прастору. Мы бязмежна любім сваю Радзіму, ганарымся яе выдатнымі поспехамі. І няхай ведаюць імперыялісты Захаду, што, калі яны

адважцца развязаць новую вайну, то ў магутным сацыялістычным лагерах знойдзецца доволі сродкаў, каб да канца знішчыць іх.

Нам не патрэбна вайна. Мы упэўнены ў перамозе нашага ладу шляхам мірнага эканамічнага спаборніцтва з капіталізмам. Савецкі народ хоча сустрэцца з іншымі народамі не на полі бою, а на кірмашах і творчых канферэнцыях, урачыстых дэманстрацыях і за бяседнымі сталамі. Пасылаць на чужую тэрыторыю не ракеты з вадароднымі і атамнымі галоўкамі, а паязды дружбы. Напаўняць эфір не сігналамі ваеннай трывогі, а сігналамі касмічных караблёў. Абменьвацца з іншымі краінамі не поўнымі трывогі нотамі і мемарандумаі, а поўнымі гуманных пачуццяў кнігамі і кінафільмамі. Мы хочам, каб над паямі, якім прызначана радзіць хлеб, ліўся не смяротны свінец, а толькі жыватворчы дождж.

Мы не толькі хочам гэтага, але і патрабуем і дабіваемся, добра ведаючы свае сілы і магчымасці, глыбока ўсведамляючы сваю адказнасць перад народамі ўсяго зямнога шара. Погляды прагрэсіўнага чалавецтва скіраваны сёння на краіны сацыялістычнага лагера. У ім бачаць людзі абарону будучыні, на яго спадзяюцца, калі задумваюцца аб сваім заўтрашнім дні, аб сваёй бяспецы, аб шчасці сваіх нашчадкаў.

Савецкаму народу не раз даводзілася ўжо спыняць крываваю руку імперыялізму, занесеную над светам. Гэта нялёгка, гэта дастаецца калі не шматлікімі жыццямі, то надзвычайным напружаннем энергіі, волі, патрабуе вялікіх матэрыяльных ахвяр. Але ён, наш народ, выхаваны партыяй Леніна ў духу палымянага патрыятызму і інтэрнацыяналізму, дзеля вялікай мэты не палічыцца ні з чым. Хай паслухаюць гарматныя каралі, што сказала звычайная савецкая дзяўчына Таіса Прыгодзіч, якая робіць мінскія аўтамабілі.

— Разам з усім савецкім народам, — сказала яна — мы, маладыя аўтазаводцы, будзем нястомна працаваць у імя міру, аддадзім увесь запал сваіх сэрцаў, усю сілу сваіх маладых рук, каб прадухіліць новую вайну, захаваць мір.

Няхай дойдзе да іх голас віцебскага станкабудаўніка П. Бах-

ціна, які носіць гордае званне ўдарніка камуністычнай працы.

— Не жартуйце, панове імперыялісты, з агнём, — сказаў ён. — Гора будзе тым, хто парушыць спакой нашага народа-стваральніка, народа-героя.

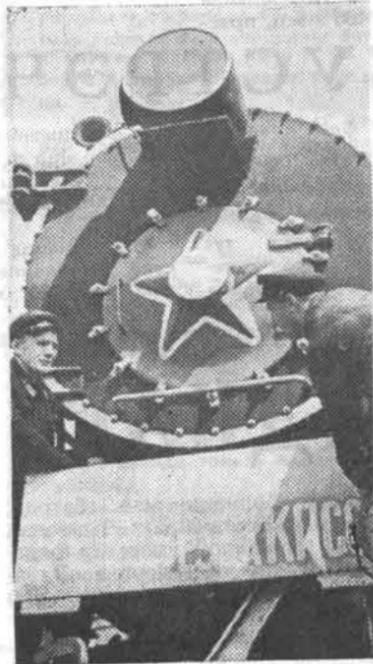
Паток павадамленняў аб мітынгах і сходах, якія адбыліся ў гэтыя дні ў нашай краіне, — сведчанне адзінадушнасці народа. А што такое адзінадушнасць народа, адухоўленага вялікай любоўю да радзімы і палкай нянавісцю да ворагаў, паказала наша барацьба супраць фашысцкіх варвараў. І тыя, хто стаяў у гэтыя дні ў цесных натоўпах на мітынгах, — калі не ўдзельнікі гэтай барацьбы, то надзейныя пераемнікі баявых традыцый сваіх бацькоў. Савецкія людзі — людзі высокага гарту. Яны ўзняюцца сёння на трыбуны не дзеля практыкаванняў у красамуюстве.

У гонар палёта Германа Цітова неба над сталіцамі нашых саюзных рэспублік і гарадоў-герояў азарылася ўспышкамі ўрачыстага салюта ў гонар новай вялікай перамогі савецкага народа на шляху заваявання космасу. Відаць, кожны з нас думае: няхай гарматы гавораць толькі з гэтай прычыны, у гонар нашых працоўных перамог і мірных свят. Мы ў свой час шчыра радаваліся салютам, якія асвятлялі ратныя подзвігі нашых воінаў на палях Вялікай Айчыннай вайны. Але мы не хочам больш той радасці, якая прыходзіла праз смерць і кроў родных і блізкіх.

«Усе мы заняты мірнымі справамі, рыхтуемца да XXII з'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, з'езда, сэнс якога будзе заключацца ў тым, што ён зацвердзіць далейшыя грандыёзныя мірныя планы нашага жыцця.

Няхай усе ведаюць, што мы і ў далейшым будзем упарта працаваць у імя міру, што ўвесь савецкі народ узніме свой голас, накіруе свае сілы, каб папярэдыць узнікненне новай вайны, захаваць мір.

— Правільна, Мікіта Сяргеевіч — адзінадушна заяўляюць савецкія людзі ў адказ на гэтыя словы кіраўніка партыі і ўрада, нястомнага змагара за мір і шчасце народаў.

У паравозным дэпо станцыі Мінск створана калона імя XXII з'езда КПСС. На здымку: перадавы машыніст калоны Барыс Манасевіч (злева) і яго памочнік Уладзімір Дуброўскі ўпрыгожваюць свой паравоз.

Планетарый у Віцебску

ВІЦЕБСК. У памяшканні абласнога аддзялення Таварыства па пашырэнню палітычных і навуковых ведаў адкрыўся гарадскі планетарый. У ім устаноўлены купал і разнастайная апаратура, якая дазваляе паказваць сонечную сістэму на розных шырынях.

У плане работы планетарыя лекцыі: «Савецкі чалавек у космасе», «Навука і рэлігія аб будо-

ПЕРШЫ ВЫПУСК НАФТАВІКОЎ

Адначасова з будаўніцтвам Полацкага нафтагіганта рыхтуюцца кадры спецыялістаў нафтаперапрацоўчай прамысловасці. У пасёлку Полацка працуюць філіял Мінскага палітэхнікума і тэхнічнае вучылішча, будзеца памяшканне будучага палітэхнічнага інстытута.

Нядаўна ў тэхнічным вучылішчы «Нафтабуда» адбыўся першы выпуск. 75 юнакоў і дзяўчат атрымалі спецыяльнасці памочнікаў аператараў, лабарантаў, машыністаў.

Цяпер выпускнікі пройдуць гадавую практыку на нафтаперапрацоўчых заводах краіны, падмадуць атрыманія тэарэтычныя веды на вытворчасці. Маладыя спецыялісты нафтавікі будуць піянерамі Беларускага нафтаперапрацоўчага завода-гіганта, ім трэба адкрыць першую старонку яго жыцця.

Алея герояў працы

КІРАЎСК. Міжвольна спыняешся ля партрэта гэтай жанчыны. Час пасерабрыў яе скроні, а позірк ласкавы, задумлены. Адрозна пазнаеш: гэта Ганна Ільнічэна Лугаўцова — птушніца калгаса імя Дзяржынскага.

І вось цяпер партрэт слаўнай працаўніцы, камуністкі Ганны Ільнічэны Лугаўцовай красуецца на цэнтральнай вуліцы раённага цэнтра. Побач з ім партрэты іншых лепшых людзей Кіраўшчыны.

Алея герояў — так цяпер называюць цэнтральную вуліцу Кіраўска.

Навекі спыніць выпрабаванні ядзернай зброі

МАСКВА. Савецкі ўрад 9 жніўня накіраваў ураду ЗША ноту па пытанню аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі, якая з'яўляецца адказам на ноту ўрада ЗША, атрыманую ў Маскве 15 ліпеня.

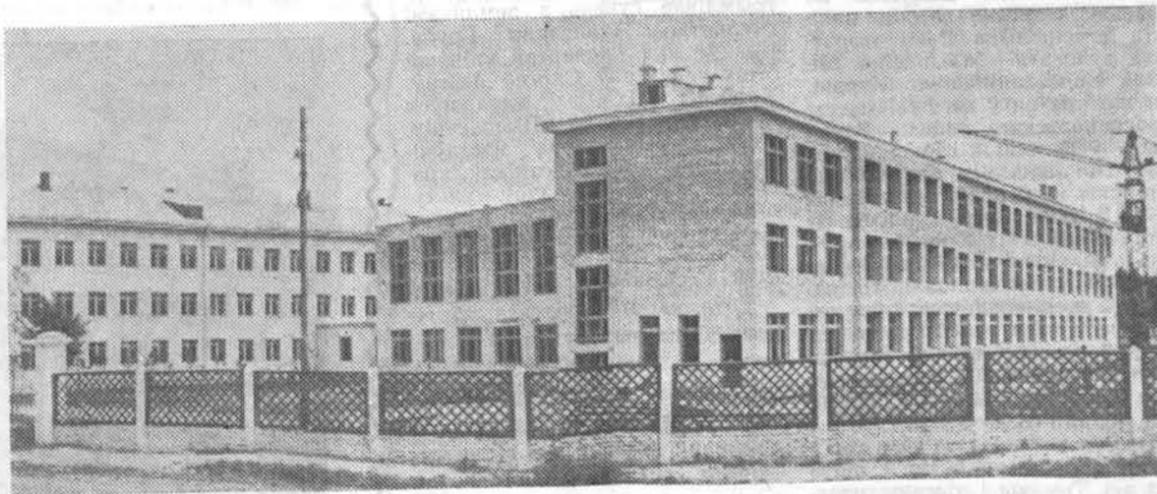
У савецкай ноце гаворыцца, што ўрад ЗША застаецца на сваіх ранейшых пазіцыях і не працягвае гатоўнасці вырашаць пытанне аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі на ўзаемна прыймальнай аснове.

Асноўныя намаганні ЗША зводзяцца да таго, каб фактычна ўзаконіць правядзенне выпрабаванняў і стварыць такі міжнародны кантрольны орган, які быў бы паслужным інструментам у руках заходніх дзяржаў і выкарыстоўваўся іх генеральнымі штабамі для збору патрэбных ім разведвальных даных.

Адзначаючы, што такая пазіцыя ЗША робіць немагчымым заключэнне пагаднення аб спыненні ядзерных выпрабаванняў, Савецкі ўрад заяўляе, што адназначна за такое становішча нясуць ўрады ЗША і Вялікабрытаніі.

Савецкі ўрад у сваёй ноце зноў заяўляе, што ўзаемазвязанае вырашэнне пытання аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі і праблемы ўсеагульнага і поўнага разбраення з'яўляецца надзейным і рэальным шляхам, які вядзе да спынення на вечныя часы ўсіх відаў выпрабаванняў ядзернай зброі.

Савецкі Саюз падкрэслівае, што ў ноце, гатовы ў любы момант падпісаць дагавор аб усеагульным і поўным разбраенні дзяржаў і прыняць любыя прапановы заходніх дзяржаў адносна міжнароднага кантролю за ажыццяўленнем такога пагаднення.

Добры падарункі да новага навучальнага года рыхтуюць будаўнікі Віцебшчыны. Да першага верасня адкрываюцца новыя школы-інтэрнаты ў Лётцах і Даўгаполлі. У чатырох раёнах вобласці пачалася будаўніцтва яшчэ чатырох школ-інтэрнатаў. На здымку: новыя карпусы Асвейскай школы-інтэрната Дрысенскага раёна.

НЕЗАБУНАЯ

У жыцці кожнага ча-
павека здараюцца такія
моманты, якія запамі-
наюцца назаўсёды. Такім
момантам для мяне з'яў-
ляецца паездка ў Савец-
кі Саюз. Я ведаю, як па-
цярпеў савецкі народ ад
фашысцкага нашэсця,
ведаю, што з твару зям-
лі былі знесены сотні га-
радоў і вёсак. Горад
Мінск, напрыклад, быў у
час вайны знішчаны на
80 працэнтаў. А зараз,
на мой погляд, гэта
адзін з самых прыгожых
гарадоў свету. Мінск, як
і іншыя гарады, адноў-
лен мужнымі рукамі са-
вецкіх людзей.

Я пабывала і на сваёй
радзіме ў г. Дзяржын-
ску (былое Койданава).
Хадзіла па вуліцах го-
рада, дзе нарадзілася, і
не пазнавала яго. У маёй
памяці жыў глухі правін-
цыйскі гарадок з ма-
ленькімі домікамі. Ця-
пер я ўбачыла зусім ін-
шую карціну.

Мне давялося ў свой
час скончыць тут цар-
коўна-прыходскую шко-
лу, якая змяшчалася ў
маленькай пахіленай ха-
цінцы. Цяпер ў Дзяр-
жынску цудоўны трох-
павярховы каменны бу-
дынак школы-адзіна-
цацігодкі са светлымі
прасторнымі класамі, ка-
бінетаі, лабараторыя-
мі, абсталяванымі ўсім
неабходным для паспяхо-
вай вучобы. Такіх школ
у Дзяржынску цяпер
тры.

Вялікае ўражанне на
мяне зрабіў раённы Дом
культуры з глядзельнай
залай на 400 месц, прас-

СУСТРЭЧА

торным фее пакоямі
для заняткаў моладзі.

Калі я ад'язджала не-
калькі дзесяткаў год на-
зад з Койданава, тут
меўся адзін урач і не-
калькі фельчараў. Зараз

тут функцыяніруе вялі-
кая бальніца з палікліні-
кай, у якіх працуюць
дзесяткі кваліфікаваных
урачоў.

Мне хочацца выказаць
сваё захапленне савец-
кімі людзьмі, якія здо-

лелі за такі невялікі тэр-
мін залячыць раны, на-
несеныя вайной, людзь-
мі, якія ўпэўнена будо-
ўнюць шчаслівае жыццё.

Вера Корсак,
турыстка з ЗША.

На здымку: Вера Кор-
сак сярод вучняў Дзяр-
жынскай школы.

ГЕРОІ АДНАГО РАЁНА

Краснапольшчына... Задумен-
ная лясца і мора жытоў на па-
лях, маленькія рачулікі і заліў-
ныя сенажаці, пясчаныя аблогі
і блакітнае, у пённых кучавых
аблоках неба...

Паўна, на вас павяяла нечым
знаёмым і бліскім, і вы здагада-
ліся: зямля Беларусі. Так, гэта
наша родная беларуская зямля.

На ўсходзе рэспублікі, у Ма-
гілёўскай вобласці, знаходзіцца
Краснапольскі раён.

Аб ім мала хто ведае. Вод-
даль ад вялікіх шляхоў готы
куток Беларусі, няма тут выдо-
мых новабудоўляў і гістарыч-
ных славетых месц. У суседнім
Крычаве — цементна-шыферны
камбінат, чыгуначны вузел. У
Горках — акадэмія, у аблас-
ным цэнтры — вялікія фабрыкі
і заводы, зусім блізка, на Слаў-
гарадчыне, — вёска Лясная,
дзе рускія войскі разбілі шве-
даў. Ёсць што паглядзець і ёсць
дзе пабываць на Магілёўшчыне!

Але ёсць чым ганарыцца і
жыхарам невялікага, дальняга
раёна. Гордасць краснапаль-
чан — гэта людзі іх роднага
краю...

...Ішоў трэці год Вялікай Ай-
чынай вайны. Смяротна ране-
ны пад Сталінградам фашысцкі
звер агрызаўся, спрабаваў пе-
райсці ў наступленне. Але ў
бітвах на Арлоўска-Курскай ду-
зе гітлераўцы пацярпелі страш-
нае паражэнне і пакліліся на
заход. Савецкая Армія вызвалі-
цельніца гнала ворага з нашай
зямлі. У жніўні 1943 года ад-
ным з першых уварваўся ў па-
лаючы Арол танк, экіпажам
якога камандаваў старшы лей-
тэнант камсамолца Міхаіл Ан-
тонаў. Цуды героізму паказалі
танкісты ў баіх на вуліцах ста-
ражытнага рускага горада. Арол
быў вызвален ад фашыстаў.
Але не стала маладога каман-
дзіра — ён загінуў у баі.

Радзіма-маці высока аданіла
мужнасць і бяспрашна свайго
вернага сына. Указам Прэзіды-
ума Вярхоўнага Савета СССР ад
27 жніўня 1943 года ўраджэнцу
гарадскога пасёлка Краснапол-
ле Міхаілу Маісеевічу Антона-
ва было прысвоена званне Ге-
роя Савецкага Саюза.

Звання Героя быў удастоены
ўраджэнец вёскі Дубраўка Аляк-
сей Мікалаевіч Цюльга, адваж-
ны партызан і затым воін Са-
вецкай Арміі. Вызвалючы
братнюю Польшчу, часць, у
якой служыў Аляксей Цюльга,
фарсавала шырокую Віслу і
завязала бой за ўтварэнне
плацдарма. У рукапашнай
схватцы адолеў сяржант Цюль-
га 15 фашыстаў! І гэта толькі
адзін з эпизодаў яго баявога
шляху.

Слаўны жыццёвы шлях прай-
шоў сын селяніна-бедняка з
вёскі Тур'я Іван Кірылавіч Ва-

рапаеў. Бядняцкі сын і батрак,
ён стаў камандзірам Чырвонай
Арміі, прайшоў шлях ад рада-
вога байца да генерала. Вара-
паеў у радах інтэрнацыянальнай
брыгады змагаўся за свабоду
іспанскага народа супраць гер-
мана-італьянскіх фашыстаў і
франкісцкіх мяцежнікаў у
1937—1938 гадах, у грозныя
дні Айчынай вайны каманда-
ваў артылерыйнай палка, дывізіі,
а потым і корпусу. Іван Кірыла-
віч удзельнічаў у баіх за Бе-
ларусь, у тым ліку і за родную
Краснапольшчыну, стаў на
смерць пад Сталінградам, вы-
зваліў Украіну, Польшчу і Гер-
манію ад гітлераўцаў. За муж-
насць і ўмелае кіраўніцтва вой-
скамі, праяўленыя пры ўтры-
манні важнага Магнусшэўскага
плацдарма на Вісла, гвардыі
генерал-маёру Варапаева было
прысвоена высокае званне Ге-
роя Савецкага Саюза.

Ад радавога байца да савец-
кага ваеначальніка вырас і
сын бедняка-селяніна вёскі Гні-
ліца Афанасій Дзмітравіч Ша-
мянкоў. У гады рэвалюцыі і
грамадзянскай вайны сын бела-
рускага селяніна даведкі шах-
цёр Афанасій Шамянкоў біўся за
Савецкую ўладу, за новае жыц-
цё, быў узнагароджаны патэ-
най рэвалюцыйнай зброяй, по-
тым стаў кадравым камандзі-
рам, у Вялікай Айчынай вайне
удзельнічаў як генерал-лейтэ-
нант, камандзір стралковага
гвардыйскага корпуса. За ге-
раізм і самааданасць, праяў-
леныя пры авалоданні горадам
і крапасцю Пазнань А. Д. Ша-
мянкову было прысвоена зван-
не Героя Савецкага Саюза.

Яны былі дастойнымі сваіх
старэйшых таварышаў і баць-
коў.

Прыкладам для іх былі іх жа
землякі — людзі старэйшага па-
калення. Свята шануюць на
Краснапольшчыне памяць вялі-
кага доменчыка Расіі, выдат-
нага вучонага — бальшавіка Мі-
хаіла Канстанцінавіча Куракі.
Ён нарадзіўся ў вёсцы Казелле
Краснапольскага раёна. Вечна
жыве ў памяці і сэрцы народ-
нага імя аднаго з слаўных 26
бандзюцкіх камсараў, загінуўшых
у 1918 годзе ад рук англійскіх
інтэрвентаў і іх пасобнікаў —
Якава Давідавіча Зеніна. Ён на-
радзіўся ў Краснаполлі. Не за-
будзь краснапальчане і ўсе са-
вецкія людзі першых красназна-
менцаў раёна, героўў грама-
дзянскай вайны Маісея Рамана-
віча Вертліба і Пятра Трафіма-
віча Верам'ева.

Вы сьмятаеце: гэта ўсе героі
Краснапольшчыны? Не і яшчэ
раз не! Тысячы і тысячы крас-
напальчан са зброяй у руках
змагаліся за вялікія заваяўні
Кастрычніка ў гады грамадзян-
скай вайны, грудзьмі сталі на

абарону Радзімы ў суровыя дні
Вялікай Айчынай вайны. Пяць
сыноў было ў сям'і Фёдора
Малахава з вёскі Вірулі і ўсе
пяць мужна ваявалі на франтах
за свабоду і незалежнасць Ай-
чыны. Чацвёрта з іх аддалі ў гэ-
тай барацьбе сваё жыццё... Ты-
сячы і тысячы краснапальчан
узнагароджаны ардаэнамі, меда-
лямі і другімі ўзнагародамі Ра-
дзімы.

Паважаюць і шануюць крас-
напальчане і герояў мірнага
фронта, барацьбы за сямігодку.
Усяму раёну вядомы імяны пе-
радавой птушніцы Тамары Ка-
ратцовай з саўгаса імя Каліні-
на, старшыні калгаса імя Жда-
нава Івана Загароўскага, агра-
нома саўгаса «Выбранскі» дэ-
путата Вярхоўнага Савета Бе-
ларускай ССР Ганны Кудла-
евай і іншых герояў мірнай
працы. Ім, будаўнікам камуні-
зма, стваральнікам новага жыц-
ця, плаціць народ сваёй любоўю
і прызнаннем, як і героям рат-
нага подзвігу.

Наш расказ быў бы няпоў-
ным, калі б мы не ўпамянулі
відных дзеячоў культуры, ма-
стацтва, літаратуры — ураджэн-
цаў Краснапольскага раёна. А
іх нямала. Ведае ўся краіна імя
Міхаіла Брагіна, вядомага
пісьменніка, журналіста, аўтара
многіх кніг і манарграфій. Сын
селяніна з вёскі Горанка Міко-
ла Ткачоў — пісьменнік, адказ-
ны сакратар Саюза пісьменні-
каў Беларусі. Ведаюць глядачы
нашай краіны і раду замежных
краін кінаактрысу Ніну Ан-
тонаўну Зорскую. Жыве ў памя-
ці народнай імя яе бацькі —
пісьменніка, журналіста і гра-
мадскага дзеяча Антона Зор-
скага (Маісеекі), аддаўшага
жыццё за Радзіму ў дні вайны.
Паэт Аляксей Пысін — ураджэ-
нец вёскі Высокі Барок. Пад-
трымлівае сувязь з землякамі
скульптар Аляксандр Грубе.
Працуе над чацвёртай кніжкай
сваіх успамінаў Сяргей Анісаў.
У вёсцы Мхінічы нарадзіўся
драматург Васіль Шашалевіч.
Шматтысячны атрад настаўні-
каў, навуковых работнікаў, ура-
чоў, аграномаў, дзеячоў культу-
ры і мастацтва вышаў з Красна-
польшчыны. Толькі пералік най-
больш вядомых з іх заняў бы
многія старонкі.

Гэта кароткі расказ аб ге-
роях і знатных людзях толькі
аднаго невялікага раёна Бе-
ларусі. Колькі ж іх дала ўся зям-
ля беларуская — шчодрая на
мужныя сэрцы, на выдатных
людзей, зямля гераічнага, тале-
навітага і працалюбівага наро-
да!

Б. Раманаў,
Краснапольскі раён.

З АШМЯН ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ...

Агні над Палянамі

З многіх раёнаў рэспублікі калгасная моладзь паступае ў
чыцца ў Ашмянскае вучылішча механізацыі сельскай гаспа-
дарні. Курсанты знаходзяцца на поўным дзяржаўным забеспя-
чэнні. Ім прадастаўлены інтэрнат, харчаванне, адзенне — усё
бясплатнае, апрача таго, выдаецца стыпендыя.

Моладзь вывучае тут найвышшую сельскагаспадарчую тэх-
ніку, праходзіць падрыхтоўку па комплексна-механізаванаму
вырошчванню ўсіх сельскагаспадарчых культур. Пасля прахо-
джання курса кожны атрымлівае спецыяльнасць трактарыста
шырокага профіля.

Вось на вучэбна-вартым участку ў парадку практыкі
вядзе пераворванне курсант Станіслаў Александровіч. Ён з
калгаса імя Дзяржынскага, што на Ашмяншчыне.

Станіслаў з захапленнем расказвае, за што ён так моцна
любіць свой край.

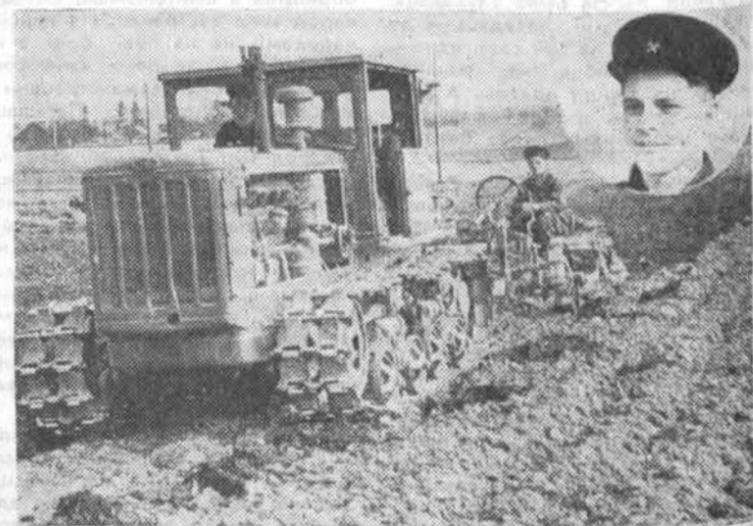
Малаўнічыя месцы ў калгасе. Вёскі патанаюць у зеляніне
ліп, дубоў і фруктовых садоў. Паветра свежае і духмянае. Пры-
емна і лёгка чалавеку дыхаць.

Паміж шматлікімі пералескамі раскінуліся шырокія палі.
Ад малаго вецірка, як мора, хвалююцца пасевы. Калгас імя
Дзяржынскага даўно славіцца высокімі ўрадваемымі збожжавымі,
бульбы, ільну, кукурузы.

Карэнным чынам змянілася аблічча вёсак. За параўнальна
кароткі тэрмін у вёсцы Паляны — калгасным цэнтры — ад-
крыты сярэдняя школа, медыцынскія і ветэрынарныя пункты,
паштовае аддзяленне, магазіны, бібліятэка, кінатэатр, заканч-
ваецца будаўніцтва калгаснага Дома культуры. Праведзены тэле-
фон і радыё, гарыць электрычнасць.

І Станіславу Александровічу вельмі хочацца хутэй скон-
чыць вучылішча і прыняць удзел у цікавым і шматгранным
калгасным жыцці.

В. ГАТЮКА.

У авале і за трактарам Станіслаў Александровіч.

ДОБРА ТУТ АДПАЧЫВАЦЬ

У паўтара кіламетрах ад чыгуначнай станцыі ў маляўнічай
мясцовасці размяшчаны дом адпачынку «Ашмяны», дзе на пра-
гуць адпачываць маці з дзецьмі дашкольнага ўзросту.

З кожным годам дом адпачынку пашыраецца і добраўпарад-
коўваецца. Калі ў мінулыя гады тут было 25 месцаў для маці
з дзецьмі, то ў бягучым годзе, дзякуючы здачы ў эксплуатацыю
яшчэ аднаго корпуса, тут змогуць адпачываць 50 маці.

Але адпачываюць тут не толькі маці з дзецьмі. Зімой і ле-
там, вясной і ўвосень едуць сюды па пущэўках рабочыя і ра-
ботніцы з Мінска, Оршы, Барысава, Бабруйска і іншых гара-
доў рэспублікі.

І з кім бы мы ні пагаварылі, усе ў адзін голас вельмі цёпла
адгукваюцца аб доме адпачынку. Сяргей Мазураў, служачы Мін-
скага тонкакуковнага камбіната, гаворыць, напрыклад:

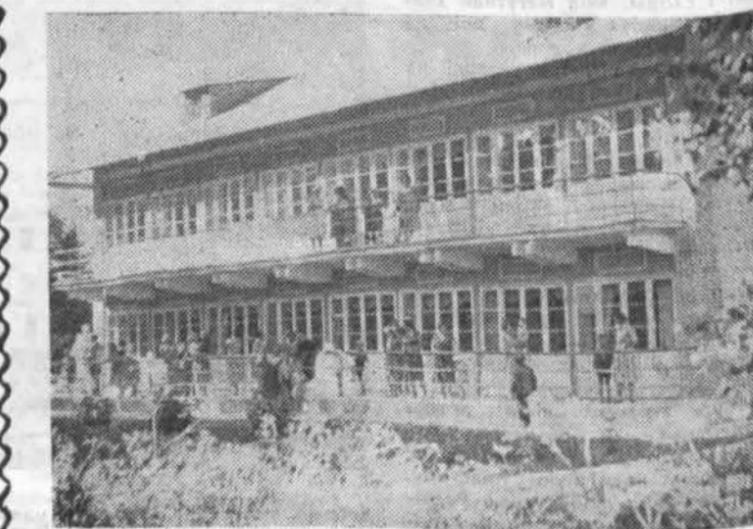
— Я ніколі яшчэ не чуў столькі салаўіных песень, колькі
тут. Адпачываць тут вельмі і вельмі добра.

У доме адпачынку часта арганізуюцца экскурсіі ў Вільнюс,
у вёску Кушыляны, на радзіму паэта-дэмакрата Францішка Ба-
гушэвіча, на яго магілу ў Жупраны і ў музей яго імя, які знахо-
дзіцца ў Ашмянах.

Да паслуг адпачываючых ёсць вялікая бібліятэка. У чыталь-
ную залу паступае 22 часопісы, 13 назваў газет. У дзясных
альтанках збіраюцца аматары настольных гульняў.

Вечарам адпачываючыя ідуць у кіно, на танцпляцоўкі, гля-
дзяць канцэрты прыезджых артыстаў з Мінска і Вільнюса, вы-
ступленні мастацкай самадзейнасці і Ашмянскага народнага
тэатра.

А. ШЧОТКА.

На здымку: новы корпус дома адпачынку «Ашмяны».

Як і дзесяткі тысяч іншых сумленых людзей Іспаніі, я ўдзельнічаў у барацьбе супраць фалангістаў Франка. З дапамогай нямецкіх і італьянскіх фашыстаў фалангістам у 1939 г. удалося захапіць уладу. Чорныя дні насталі для народа Іспаніі. Для мяне яны былі цяжэйшымі ў два разы. Я быў схоплены фалангістамі і кінуты ў турму. Жонка ж і дзве малалетнія дачкі паспелі вырвацца з гэтага пекла. Савецкі Саюз стаў для іх другой радзімай.

Суд для такіх, як я, быў кароткім: або пакаранне смерцю, або працяглае турэмнае зняволенне. Я трапіў у ланч першых. Год знаходзіліся мы, асуджаныя на пакаранне смерцю, у ізаляванай турме. 365 разоў, устаючы раніцай, кожны з нас лічыў, што гэта апошні дзень у яго жыцці. Аднак каты ці то стаміліся ад катаванняў і забойстваў, ці то Франко дастаткова напіўся крыві, але смяротны прыгавор быў заменены турэнным зняволеннем тэрмінам на 30 год. Тэрміны пакарання мяняліся некалькі разоў. Праз 10 год мяне выпусцілі на волю.

10 год — тэрмін немалы. Для мяне, як і для ўсяго народа Іспаніі, яны былі гадамі гора і цяжкіх перажыванняў. Краіна была разрабавана. І толькі разгул рэакцыі і тэрору ўзмацніўся яшчэ больш. Кожнае, нават найменшае праўленне незадавальнення рэжымам Франка выклікала падазрэнне і жорстка каралася ўладамі. А для такіх, як я, быў адзін шлях — турэмнае засценак.

Адбыўшы пасля зняволення яшчэ два гады ссылкі ў паўночных правінцыях краіны, у 1951 годзе, нарэшце, я вярнуўся ў Мадрыд, знайшоў работу. Патрыёты не склалі зброі. Даступнымі формамі і метадамі народ змагаўся з рэакцыяй, выкарыстоўваў для гэтага кожную магчымасць. За ўдзел у гэтай барацьбе ў 1952 годзе мяне зноў кінулі ў турэнную камеру.

Вышаўшы на волю праз чатыры гады, я быў абавязаны на працягу года штодзённа з'яўляцца ў паліцыю для рэгістрацыі. Напалонаны ростам народнага руху, фашысты ў кожным бачылі камуніста, узмацнілі рэпрэсіі. Не супакойваў іх і мой узрост. Мне было 67 год, сілы пакідалі мяне. Жыць не было за што. Выпадковым заробкам (быў вартуніком, падсобным рабочым на будоўлях) не хапала нават на харчаванне. А дзе знайсці вышэй аплатаваную работу? У краіне панавала анархія ва ўсіх галінах жыцця. Васьмігадзіннага рабочага дня няма і ў паміне. Даводзілася працаваць па 14 гадзін. Заробак кваліфікаванага рабочага ў дзень такой працягласці — 40 песет. Цана ж аднаго кілаграма чорнага хлеба 7 песет, аднаго кілаграма бульбы — 5 песет. Асабліва бедна жылі безземельныя сяляне. Галодныя людзі натоўпамі хадзілі па краіне ў пошуках работы. А цэны на тавары ўсё раслі і раслі.

Усе спробы выехаць з Іспаніі ў Францыю або іншую краіну, а ўжо адтуль дабрацца ў Савецкі Саюз да сямі забараняліся паліцыяй.

— Пакуль я тут, ты нікуды не выедзеш, — заяўляў, нахабна ўсміхаючыся, паліцэйскі чыноўнік.

І толькі ў 1959 годзе праз Між-

народны Чырвоны Крыж дачка Хулія дабілася атрымання пашпарта на мой выезд з Іспаніі. Відаць, вышэйшым чыноўнікам паліцыі ў Мадрыдзе было сорамна перад міжнароднай арганізацыяй праўляць боязь, адмаўляючы ў выездзе 70-гадоваму старому. Яны, відаць, лічылі: не доўга працягне чалавек у маім узросце пасля столькіх выпрабаванняў і перанесеных пакут.

Прыезд у Савецкі Саюз, суст-

Д В А С В Е Т Ы

рэча з сям'ёй, а галоўнае — новы свет, які я ўбачыў у першай краіне пераможшага сацыялізма, вярнулі мне сілы, бадзёрнасць. Я памаладзеў душой і целам.

Аб краіне, аб народах Савецкага Саюза многа добрага я чуў і раней. Няма рускіх змагалася побач з патрыётамі Іспаніі ў грозныя 1936—1939 гады. А якое ўражанне зрабілі мае суайчыннікі, якія вярнуліся ў Іспанію ў 1959 г. з Савецкага Саюза! Гэта былі ўсе дужыя, здаровыя, адукаваныя людзі з дыпламамі ўрачоў, інжынераў, тэхнікаў, кваліфікаваныя спецыялісты, развітыя, культурныя, добра апанутыя. Памятаю, як прыкусіла тады язык фашысцкая прапаганда. Бо раней фашысты крычалі, што іспанцы ў Расіі вельмі бедна жывуць, мужчыны ходзяць без работы, з-за голада паміраюць дзеці, нізка палі жанчыны. Тады нават тым простым людзям, якія раней верылі прапагандыстам Франка, адкрыліся вочы на сапраўднае становішча рэчаў. Хіба можа проста рабочы або селянін пры фашысцкім рэжыме даць сваім дзецям адукацыю, тым больш вышэйшую — інжынера, урача? Гэта нікому і ў сне не сніцца.

Ты, што вярнуліся, сваёй прысутнасцю больш гаварылі аб поспехах Савецкай краіны, чым гэта змаглі зрабіць друк і радыё. А гэта, вядома, прышлося не па густу ўладам. Многія прыехаўшыя не маглі прымірыцца з рэжымам Франка і зноў вярнуліся ў СССР, некаторых улады гвалтоўна выслялі з краіны, каб яны не «муцілі вадзі».

Вось ужо другі год, як я ў краіне, аб якой доўга марыў. У захапленні ад савецкіх людзей. Упэўнены ў сваёй будучыні, энергічны, поўны энтузіязму, яны прагна імкнуцца да ведаў, настойліва працай праслаўляюць сваю Айчыну. З першых крокаў я адчуў гасціннасць, ветлівасць, дружбу працоўных. Але галоўнае, чалавек не адчувае сябе пастаянна прыніжаным, прыгнечаным, як гэта было са мной яшчэ нядаўна ў Іспаніі.

Я бачыў Парыж. Харошы горады! Але ад Масквы я ў большым захапленні. Асаблівае ўражанне зрабіла метро. Гэта леп-

шае, што мне даводзілася бачыць за сваё шматгадовае жыццё. Горад будучыца, прыгажэе. Ды хіба толькі Масква!

На маіх вачах горад Баранавічы, дзе я жыў у гэты час, за кароткі тэрмін так змяніўся, што толькі дзіву даешся. Прыгожы, добраўпарадкаваны выгляд прыняла галоўная магістраль горада — вуліца Леніна. Тут пяці- і чатырохпавярховыя дамы, шырокая плошча з помнікам Ул. І. Леніну. У новым доме па гэтай вуліцы атрымала кватэру і мая сям'я. У нашым распараджэнні тры прасторныя пакоі, ванна, кухня і іншыя зручнасці. Набылі тэлевізар, радыёлю, мэблю.

У краіне няма беспрацоўя. Ацаніць гэта можа толькі такі, як я, перажыўшы на сабе «радасці» капіталістычнага раю. Мая дачка Хулія, якая прыехала ў СССР дзіцём, зараз інжынер, скончыла Ленінградскі інжынерна-будаўнічы інстытут. Старэйшая дачка Адэла — хатняя гаспадыня, яе муж — механік друкарні. Іх дзеці, а мае ўнукі — Невес і Авеліна — смела глядзяць у будучыню. Невес нядаўна скончыла сярэднюю школу, працуе ў друкарні наборшчыцай. Зараз яна рыхтуецца паступаць у паліграфічны інстытут. 9 класаў скончыла маладзейшая ўнучка.

Увагай і клопатамі акружаныя лажылыя грамадзяне. І я, мая жонка, Рамера Ламас Адэлайда, атрымліваем ад дзяржавы пенсію ў суме 160 руб. у месяц. Наша старасць забяспечана.

Дзельгада Бургас Эўсебіо.

На здымку: Дзельгада Бургас Эўсебіо з жонкай і ўнучкай у сваёй кватэры.

ДАРЭМНА ЯНЫ СТАРАЛІСЯ

Перад вайной я настаўнічаў у вёсцы Воньні Ляхавіцкага раёна Брэсцкай вобласці. Але вось прышлі гітлераўцы. Яны спалілі школу, і я быў вымушаны вярнуцца да бацькоў у вёску Вялікая Лотва.

Хутка немцы пачалі вывозіць моладзь у Германію. Сабралі 40 чалавек з нашай вёскі і адправілі іх на Захад. Трапіла ў гэты ланч і мая ёстра Надзя. З тых часоў я не маю аб ёй ніякіх звестак.

Так і жыў я да сакавіка 1944 года. Але вось аднойчы прышлі паліцэйскія і забралі мяне ў жандармерыю. Адтуль я быў накіраваны ў так званую БКА. Сабралі нас у Вошкаўцах. Тут нас вучылі ваеннай справе, апрацоўвалі ў нацыяналістычным духу.

І хоць нам гаварылі, што мы будзем змагацца за «самастойную» Беларусь, усюды мы чулі нямецкую мову, заняты з намі праводзілі гітлераўцы.

Я вырашыў уцячы адтуль. Уцёкі ўдаліся. Тры дні я знаходзіўся дома, у бацькоў. Потым гітлераўцы зноў злавілі мяне і прывялі назад у Вошкаўцы. Тут мяне жорстка збілі свае ж беларусы ЧАРНЕЦКІ, КІРЬЛІК, КАЛЯДА.

Хто ж яны, гэтыя памагатыя гітлераўцаў?

Чарнецкі Іван Іосіфавіч з першых дзён нямецкай акупацыі паступіў на службу да немцаў у якасці сакратара Ляхавіцкага раённай управы і з'яўляўся сакратаром раённай арганізацыі «БНС». Вясной 1944 года ім быў створаны батальён «Беларускай краёвай абароны». У чэрвені 1944 г. да Чарнецкага прыязджаў стаўленік Готберга Астроўскі і разам з ім рабіў праверку боегатоўнасці батальёна.

Пры адступленні немцаў Чарнецкі ўцёк з імі, баючыся справядлівай адплаты савецкага народа, і ў сучасны момант жыве дзесьці ў ЗША.

Другі правакатар — Каляда з'яўляўся камандзірам роты БКА ў Вошкаўцах. А яго сябар Кірылік працаваў у пашпартным стане, а затым пры штабе БКА.

Пад страхам смерці гэтыя фашысцкія падгалоскі прымусілі мяне зноў паступіць у БКА.

Прысягу прымаў ад нас Астроўскі. Ён тады змагаўся за «самастойную» Беларусь, але гаварыў, што гэтай «самастойнасцю» беларусы могуць дабіцца толькі ў цесным супрацоўніцтве з гітлераўцамі і заклікаў нас змагацца з беларусімі партызанамі.

Гісторыя паказала, на чым баку праўда.

Працоўныя Беларусі вытурылі пана Астроўскага разам з яго апекунамі за межы нашай Радзімы. І песенка яго, як кажуць, даўно слета. Шкада толькі людзей, якія праз гэтага злыдня бадзюцца па чужыне.

Зараз я працую дырэктарам Палонкаўскага сырзавода ў Баранавіцкім раёне Брэсцкай вобласці. Работа мне падабаецца. І мне асабліва радасна на душы ад таго, што мне даверылі такі аднасны ўчастан работы, што я стаў сапраўдным савецкім чалавекам.

А. ГАЧКО.

ШЧЫРА ЗАПРАШАЕМ

Добры дзень, дарагі старшыня і ўсе калгаснікі!

Піша вам з далёкай Амерыкі Мартынкаў Фёдар Афанасевіч. Быць можа, з вас хто-небудзь памятае яшчэ мяне. Некалькі слоў аб маім жыцці ў багатай Амерыцы. Прыехаў я сюды ў 1927 годзе. Хвалацца няма чым. Уклад жыцця вяду нармальны: не п'яну, азартныя гульні ніякія не захапляюся і ўсё ж ледзь-ледзь зводжу канцы з канцамі. У час карэйскай вайны мне пашчаслівілася дастаць работу на адной з фабрык Гамітона, дзе вырабляюць гадзінніквыя футляры. Мне ўдалося там прапрацаваць амаль 12 год. Цяпер гэта фабрыка закрылася, і ўсіх рабочых звольцілі, у тым ліку і мяне. Са снежня мінулага года я да сённяшняга дня шукаю работу і не магу знайсці. Па-першае, цяпер вельмі многа беспрацоўных, амаль да сямі мільянаў. Па-другое, чалавек у нашым узросце — цяжар для прадпрыемства, і яго ніхто не хоча браць на работу.

Нягледзячы на свой узрост, я чалавек яшчэ жывы і бадзёрны, хачу есці і на работу яшчэ здольны, але фабрыканты-капіталісты не зяртаюць ніякай увагі на гэта.

Дарагія суайчыннікі, родных у мяне няма, і я звяртаюся да вас з просьбай дазволіць мне вярнуцца на родную зямлю. Мне вельмі надакучыла бадзюцца па чужой зямлі.

На гэтым канчаю сваё пісьмо і жадаю вам усім добрага здароўя і багатага ўрадка на ваших палях, міру на зямлі.

Ф. МАРТЫНКОУ.

ЗША.

Паважаны Фёдар Афанасевіч! Пісьмо ваша мы атрымалі. Чытаў яго ўсім калгасам. Нікога не здзівіла, што вам цяжка жывецца ў Амерыцы, што вы беспрацоўны. Усе ведаюць у нас, што ў капіталістычнай краіне, дзе ва ўладзе стаяць багацеі, вельмі часта так бывае.

Вы просіце напісаць вам аб нашым жыцці. Ахвотна выконваю гэтую просьбу.

Вашы землякі жывуць зараз

дружнай сям'ёй у калгасе Імя Свирдлова. Гаспадарка наша не самая лепшая ў раёне, але жывём мы ў дастатку, культурна, весела.

У нашым калгасе 488 гаспадарак. За імі на вечнае карыстанне замацавана 5 692 гектары сельскагаспадарчых угоддзяў. На фермах — тысячы галоў буйнай рагатай жывёлы, свіней, авечак, птушак. Пабудаваны тышавыя кароўнікі, каўношні, цялятнікі, свінарнікі і птушнікі, набыта 26 трактараў, 7 камбайнаў, 13 аўтамашы, дзесяткі прычэпных прылад.

Не ўсё ішло ў нас гладка. Былі і цяжкасці. У гады Вялікай Айчыннай вайны фашысты спалілі ў нас 118 дамоў. Многія не вярнуліся з вайны. Гаспадарка была разбурана. І ўсё ж мы выстаялі. Узнялі эканоміку, а з 1953 года пайшлі наперад асабліва хуткімі крокамі. Не хацелася б стамляць вас лічбамі, але без іх не абыйсціся.

За апошнія 7 год ў два разы ўзніклі ўраджайнасць зерняных і бульбы, у два разы павялічылі прадукцыйнасць жывёлы, пачалі вытворчасць мяса, а свініны ў мінулым годзе атрымалі ў пяць разоў больш, чым у 1953 г.

Рост вытворчасці, натуральна, адбіўся на грашовых прыбытках. У мінулым годзе яны перавысілі два мільёны рублёў, а цяпер павінны склаці 341 тысячу рублёў (у пераводзе на новыя грошы).

Адсюль і аплата працы калгаснікаў. У мінулым, засушлівым годзе мы выдалі на працяг дзень па 1,1 кілаграма зерня, 3,3 кг бульбы і па 3,5 рубля грашыма. Калі дадаць да гэтага прадукцыю, атрыманую з прысядзібнага паўгектарнага ўчастка, ад скаціны, якая ёсць у асабістым карыстанні, прамыя выгады ад шматлікіх ільгот, стане разумелым, што калгаснік наш зусім забяспечаны чалавек.

Калгаснік бясплатна вучыць сваіх дзяцей і атрымлівае медыцynскую дапамогу, за мiзэрную плату карыстаецца электраэнергіяй і слухае радыё, пашлае дзяцей у дзіцячы сад. Да паслуг хлебараба ў вёсцы — ма-

газін, закусачная, клуб, бібліятэка, паштовае аддзяленне, лазня, сярэдняя школа. Старым і хворым калгаснікам калгас выплачвае штормесячныя пенсіі. Членам калгаса ўстаноўлены аплатаваныя адпачынкі.

Вось такое ў агульных рысах наша жыццё. Жывём і нікому не зайздросцім.

Вас, Фёдар Афанасевіч, у вёсцы памятаюць. Жывая і ваша цётка Марыя Гацкевіч. Землякі прасілі паведаміць, кім сталі вашы аднагодкі, аднавілі-коўцы, з якімі разам батрачылі ў арандатара Контута.

Сямён Захаравіч Захарошка цяпер брыгадзір садова-агароднай брыгады. Ён вырасціў і выхаваў цудоўную сям'ю. Адзін сын у яго падпалкоўнік, другі — маёр-лётчык, дзве дачкі вывучыліся і цяпер маюць свае сям'і, а меншая — у дзесяты клас мясцовай школы перайшла.

У калгасе працуе і Міхаіл Андрэевіч Казлоў. І ён сваіх шасцірачных дзяцей у людзі вывеў; у сям'і 4 педагогі, вучоны арганом-эканаміст, студэнт сельскагаспадарчага тэхнікума.

Старэйшы сын Івана Аляксеевіча Мілічэнік цяпер галоўны інжынер «Масбуд». Другі — інжынер-будаўнік, дачка доўгі час была старшынёй сельскага Савета.

Да Віктара Васільевіча Шуранкова часта прыязджае ў госці на ўласнай «Волзе» яго сын — маёр-юрyst. Другі яго сын загадвае аддзелам прамысловасці і транспарту ў Мінскім абкоме партыі.

Сын Саўчанкі Нікіфара Іванавіча — дырэктар мясцовай сярэдняй школы. У інваліда грамадзянскай вайны Сіпана Астапавіча Карунчыкава дзве дачкі працуюць настаўніцамі. Ды хіба ўсіх пералічыць? Савецкая ўлада зрабіла сапраўдную рэвалюцыю ў нашым жыцці, і, бачыце, зусім нядрэнна атрымліваецца.

Вы просіце нашага дазволу вярнуцца на Радзіму. Што ж, сардэчна просім. У нашым калгасе знойдзецца месца і праца для вас.

Віктар Фёдаравіч РЭЗЧЫК, старшыня калгаса Імя Свирдлова.

ЗЯЛЕНІЯ жытнёвыя прасторы, шумлівыя лясы, меладичныя ручайкі, якія нясуць свае воды ў сівы Дняпр, калгасныя сёлы, што размешчаны паблізу шасэ Орша — Магілёў, у гісторыі займаюць сваё ўласнае месца. Тут на перакладных праяздах вялікі рускі паэт Аляксандр Сяргеевіч Пушкін, які накіроўваўся ў Міхайлаўскае. На пераправе праз Дняпр ліхія партызаны Дзяніса Давыдава халодным асеннім днём тапілі кавалерыстаў Напалеона. У гады першай рускай рэвалюцыі сотні рабочых капільскіх кафельна-плітчных заводаў, якімі кіравала мясцовая арганізацыя Палескага камітэта РСДРП, уступалі ў няроўную барацьбу з самадзяржаўем,

ЗЯМЛЯ МАЛАДЗЕЕ

накопліваючы вопыт рэвалюцыйнай барацьбы для будучых рашучых бітваў. А ўжо ў наш савецкі час на дачы паблізу Ляўкоў пісаў вялікі Купала і стварыў тут свае лепшыя творы. На зямлі, дзе ўсяго стагоддзе назад свістаў бізун прыгонніка-памешчыка, сёння цвіце ясным святлом шчаслівае калгаснае жыццё.

Амаль на 5.000 гектараў, якія належалі некалі памешчыку Чачкову, размясціліся сёння ўладанні калгаса, які носіць імя заснавальніка навуковага камунізма Карла Маркса. Але не адной толькі зямлэй ды шчодрымі ўра-

джаямі багаты мясцовы хлебарабы. На жывёлагадоўчых фермах гэтай перадавой на Аршаншчыне сельгасарцелі ўтрымліваецца 1.400 галоў буйнай рагатай жывёлы, каля 1.800 свіней, 280 коней, 400 авечак, амаль 4 тысячы галоў птушкі. Абслужыць такую гаспадарку без механізацыі немагчыма. Але калгаснікі маюць дасканалую тэхніку: 11 трактараў, 12 аўтамашын, 10 камбайнаў, дзесяткі прычэпных механізмаў і аграгатаў.

Больш трох з палавінай мільёнаў рублёў (у старых грошах) даходу прыносіць уладальнікам замацаванай навечна зямлі іх высокарэнтабельная гаспадарка.

Далёка за межы Аршаншчыны ідзе працоўная слава аб Зінаідзе Яфімаўне Новікавай — калгаснай свінарцы, дэпутатэ абласнога Савета дэпутатаў працоўных. Работнікі свінагадоўчай фермы, якую ўзначальвае яна, змагаюцца за высокае званне калектыву камуністычнай працы. Высокімі надоямі ма-

лака славяцца дзяркі Нагалля Сцяпанавы, Ніна Шарстнёва, Анна Рамкова, Ефрасіння Ганчарова, Марыя Кавалеўская. Маладыя хлебарабы-камсамольцы выйшлі ў паход за высокія ўраджай кукурузы. Нездарма ў калгасе кукурузу называюць камсамольскай культурай.

У гэтыя дні ў санаторыі «Цыня» — адным з лепшых на Рыхскім узмор'і — адпачывае хлебараб аршанскага калгаса імя Карла Маркса Мартын Гаўрылавіч Арлоў. 64 гады за плячыма старэйшага калгасніка і паўвека бездакорнай працы. Вось і рашыла праўленне паслаць яго на курорт. Пабыўаў на Рыхскім узмор'і і брыгадзір Уладзімір Марозаў, у Сонечнагорску адпачывала Марыя Сцяпанавы, у Пяцігорску лячыўся Сямён Заварцаў.

...Цёплы жнівеньскі вечар, шырокая вуліца сяла Зубава, залітая электрычным святлом. Чуецца задорная «Вечарынка ў калгасе», складзеная тут чвэрць стагоддзя назад бессмяротным песняром Беларускага народа Купалам. Гучным галасам моладзі ўторыць залісты гармонік.

Л. ВЫСОЦКІ.

ВЯЛІКІ ЎКЛАД У ЗАВАЯВАННЕ КОСМАСУ

Зноў увага народаў свету прыкавана да сталіцы нашай Радзімы — Масквы. Па радыё і тэлебачанню 9 жніўня перадаваўся хвалюючая сустрэча другога савецкага касманаўта на Унукаўскім аэрадроме і мітынг працоўных Масквы на Краснай плошчы. Разам з масквічамі герою Сусвету, дасягненнем савецкай навукі і тэхнікі апладзіравалі людзі ўсёй нашай планеты.

Кожны аб'ектыўна мыслячы вучоны ведаў, што першы палёт Гагарына вакол Зямлі будзе паўторан Савецкім Саюзам, аднак ніхто, апроча непасрэдных удзельнікаў, не чакаў, што другі палёт вакол нашай планеты будзе прадаўжацца такі працяглы час, заявіў у інтэрв'ю карэспандэнту ТАСС старшыня даследчага савета ГДР, член Дзяржаўнага савета ГДР прафесар П. А. Цісен.

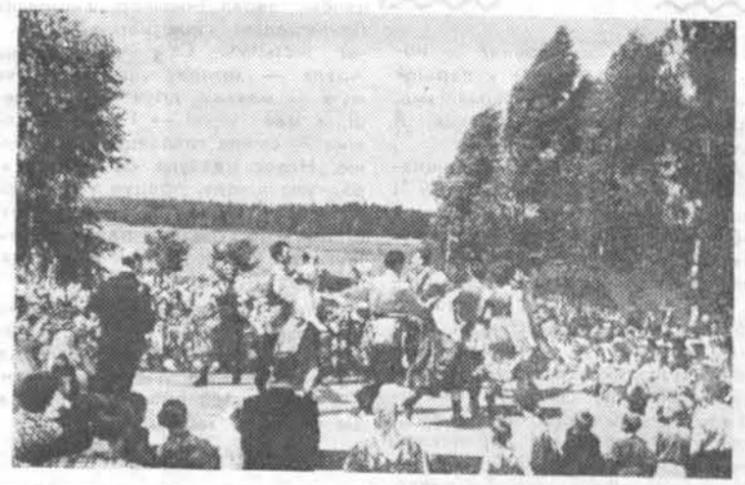
Выклікае найвялікшае захапленне планаванне палёту, працягваў прафесар Цісен, яго бяспека, тэарэтычныя разлікі, надзейнасць праекціроўкі, гэтак жа сама, як і дысцыплінаванасць, маральная сіла маладога касманаўта Германа Цігова, які на працягу 25 гадзін з найвялікшым спакоем, упэўнена выконваў сваё заданне.

У савецкім пасольстве ў Дэлі 9 жніўня адбылася хвалюючая сустрэча з удзелам прадстаўнікоў буйнейшых грамадскіх арганізацый Індыі. Пасланцы Усеіндыйскага савета міру, Усеіндыйскага кангрэсу прафсаюзаў, федэрацыі індыйскай моладзі, дэмакратычнай асацыяцыі жанчын сабраліся ў прасторнай зале пасольства, каб выказаць сваё захапленне бяспрыкладнымі дасягненнямі савецкага народа ў асваенні космасу.

Бразільскія газеты паведамляюць аб поўных захаплення водгуках бразільцаў на бяспрыкладны палёт вакол Зямлі савецкага касманаўта. Старшыня прафсаюза рабочых металургічнай прамысловасці Бенедзітэ Серкейра заявіў: «Гэты палёт азначае, што савецкая навука зрабіла новы крок уперад у справе пакароння космасу, і паказаў, што Савецкі Саюз мае поўную магчымасць паслаць чалавека на Месяц».

Кіраўнік прафсаюза рабочых паліграфічнай прамысловасці Жывавані Раміта выказаў думку, што такі гіганцкі прагрэс у галіне навукі «прымусяць ворагаў міру ўсвядоміць немагчымасць новай сусветнай вайны і будзе садзейнічаць росту ўзаемаразумення паміж Усходам і Захадам».

Ванкуверская газета «Каланіст», каменціруючы беспрэцэдэнтны ў гісторыі чалавецтва палёт савецкага касмічнага карабля, піша, што гэты другі поспех ажыццяўлення савецкай праграмы па асваенню космасу падкрэслівае адставанне Злучаных Штатаў, а значыць і Захаду, ад СССР.

Выступленне танцавальнага калектыву Баранавіцкага клуба чыгуначнікаў на свяце моладзі на беразе возера Гаць.

«Мефеціт Слуцк»

Случці пояс... Колькі легенд, паданняў і казак сілалі пра тых, хто два стагоддзі назад пры курнай лучыне ткаў залатыя паясы. Даўно ўжо няма тых чудаўных прыгонных майстроў, чые рукі стваралі такое высокае мастацтва. Цяпер пра іх нагадваюць толькі паясы, якія калісьці развезлі па ўсім свету ўладары вядомага случкага замка Радзівілы. Случці паясы захоўваюцца ў Лонданскім дзяржаўным музеі, у французскім музеі мастацтва, у амерыканскім нацыянальным музеі, у музеях нашай краіны. Амаль на кожным з іх у куточку майстры выткалі па латыні словы: «Мефеціт Слуцк» — мяне зрабіў Слуцк...

Такі пояс доўгі час шукалі навуковыя супрацоўнікі арггрупы Беларускага дзяржаўнага гісторыка-краязнаўчага музея. Нейкі стала вядома, што адзін са случкі-гаўскіх дзяржаўных музеяў. На Украіну паслаў ліст. Хутка прыйшоў адказ. А некалькі дзён назад — невядомая пасылка. У ёй каштоўны падарунак: случці пояс. Не верыцца, што зрабілі яго беларускія ткачы 200 год назад. Ён

ляжыць на сталае зусім новы, сатканы плішчотнымі бледна-ружовымі фарбамі. Нібыта агенчыкі, свеціцца ў пляёстнах залатымі ніткамі.

Так у музеі з'явіўся яшчэ адзін дакумент, які з'яўляецца жывым сведкам высокага майстэрства беларускіх ткачоў.

Музей атрымаў яшчэ некалькі каштоўных экспанатаў. Гэта куфелі, вырабленыя беларускімі ўмельцамі ў XVII—XVIII стагоддзях. Вось адзін з іх, самы маленькі, з чудаўнай ажурнай разбой і гравіроўнай. На куфелі надпіс на стараславянскай мове: «Сію чашу соорудил Филипп и Андрей Пупы мешане Задавидгородские...» і дата — 1770 год. Калі мернаваць па карунках, Давыд-Гарадоцкія майстры Філіп і Андрэй Пупы, былі разбярэ высокай кваліфікацыі і ўмельства.

З Давыд-Гарадка прывезены так званыя царскія вароты (разьба па дрэву) з Іканастасамі, зробленымі невядомымі майстрамі жывапісу. Частка іх адносіцца да XVIII стагоддзя, другая частка больш пазнейшага перыяду і, відаць, была выраблена ў XVII стагоддзі. Малюнк Іканастаса, зробленыя раней, захаваліся, і па іх можна мернаваць аб беларускім жывапісу таго часу. Есць падставы сцвярджаць, што зроблены яны мясцовымі мастакамі.

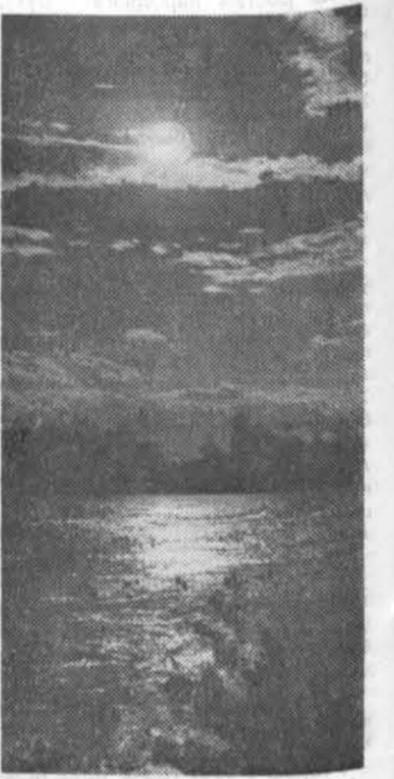
Вось яшчэ адзін вельмі цікавы экспанат, дасланы музею, — невядомая чаша для мыцця рук. На чашы вельмі тонкія, сціплыя карункі. Яны здзіўляюць сваёй чысцінёй апрацоўкі. Можна таму некаторыя навуковыя супрацоўнікі меркавалі, што для вырабу чашы быў ужыты штамп. Але пры больш уважлівым разглядзе не цяжка заўважыць, што захаваліся сляды разца, — невядомыя драпіны. Мярнуючы, што чашай карысталіся ў XVIII стагоддзі на Случчыне і належала яна Радзівілам.

СПОРТ

ЧУДОЎНАЯ ГУЛЬНЯ «БЕЛАРУСІ»

Днямі мінскія аматары футбола былі сведкамі чудаўнай гульні нашай каманды «Беларусь», якая сустрэлася з 9-разовым чэмпіёнам СССР — маскоўскім «Дынама». «Беларусь» зноў паказала дакладнае ўзаемадзеянне па ўсіх лініях, тэхніку высокага класа і, галоўнае, здзіўляючую волю да перамогі.

Мінчане паставілі ў асноўны склад каманды ігракоў з дубля — Гарыя, Пышніка і Карнеева. Гэта сябе апраўдала. Яны гулялі востра і напорыста. Незадоўга да канца першага тайма Хасін моцным ударам адкрыў лік. Пасля перапынку той жа Хасін прымусяў варацара масквічоў Яшына выняць з варот другі мяч. Усе спробы гасцей сквітаць лік не мелі поспеху. Варацар «Беларусі» А. Дзенісенка гуляў як ніколі надзейна і прыгожа. Спарторніцтва закончылася з лікам 2:0 у карысць мінчан.

На Мінскім моры.

ТУТ ЖЫВЕ МУЗЫКА

Я люблю свой горад. Ды хіба можна яго не любіць? Бушуе прыбоем зеляніна сквераў і паркаў, сіняй шаўковай істужкай уецца прыгажун-Сож, а прамыя вуліцы радуюць вока светлымі, утульнымі дамамі. Яны ўсе прыгожыя, а многія выраслі зусім нядаўна. Ды і ўвесь горад узняты з руін жорсткай вайны.

Так, я люблю кожны дом роднага горада. Але васьм гэта — больш за ўсё. Ён стаіць на вуліцы Жаркоўскага, на ім шыльда: «Музычная школа». Гэта — старэйшая ў Беларусі музычная ўстанова. Год яе нараджэння — 1919. Гэта быў час, калі ў краіне была вайна, разруха, не халала хлеба, але ўрад думаў не толькі аб перамозе, аб хлебе, ён клапаціўся і аб духоўным росквіце свабоднага народа, аб тым, каб дзеці рабочых і сялян зразумелі чудаўны свет музыкі.

З той пары ў сценах школы гучаць чароўныя гукі Чайкоўскага і Глінкі, Шапена і Грыга, Бетховена і Сметаны. Многія выпускнікі музычнай

школы сталі віднымі дзеячамі мастацтва — кампазітарамі, выканаўцамі, салістамі, музыкантамі, выкладчыкамі музычных навучальных устаноў. Тут вучыліся беларускія кампазітары Д. Лукас і Р. Пукст, салістка Беларускага акадэмічнага тэатра оперы і балету народная артыстка рэспублікі Р. Млодэк і многія іншыя.

Нямецка-фашысцкія захопнікі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны разграмілі школу. Будынак спалілі, бібліятэку знішчылі, зніклі і музычныя інструменты. Пасля вызвалення Гомеля ад ворага ўсё давялося распачынаць занова.

У першыя пасляваенныя гады ў школе было толькі некалькі дзясяткаў вучняў. А цяпер гэта вялікая дружная сям'я — 900 дзяцей рабочых, служачых, інтэлігенцыі, калгаснікаў, якія вучацца іграць на розных музычных інструментах.

Акрамя таго, пры школе адкрыта чатыры філіялы — у Нова-Беліцы, дзіцячым доме № 1, Палацы культуры чыгуначнікаў

імя Ул. І. Леніна, у вёсцы Зябраўцы. Хутка яшчэ адзін філіял будзе адкрыты на буйнейшым прадпрыемстве Гомеля — заводзе сельгасгаспадарчага машынабудавання.

Колькі тут таленавітых хлопчынаў і дзяўчынак!

Будучая піяністка Галя Дворава, маленькія баяністы Люда Торбіна і Барыс Давыдаў, дамырыст Барыс Гершман і многія іншыя.

Цяпер выхаванцы школы адпачываюць. Але ў школе паранейшаму гучыць музыка: ідуць прыёмныя экзамены. У новым навучальным годзе тут будзе займацца яшчэ 200 рэбіт-першакласнікаў.

У Гомелі працуе не толькі дзіцячая музычная школа. Есць тут і музычнае вучылішча, і музычныя гурткі ў Палацы піянераў і школьнікаў і на шклозаводзе імя Сталіна. Есць у нас свой гарадскі сімфанічны аркестр, абласны драматычны тэатр, гарадскі хор.

М. ПЯРШКЕВІЧ,
дырэктар Гомельскай музычнай школы.

АДГУКНІСЯ, МЕЧЫСЛАЎ!

ЗЕМЧАНКА Мечыслава Лукашавіча, 1925 года нараджэння, шукае брат Леанід. Яго адрас: БССР, Віцебская вобласць, горад Паставы, вуліца Крупскай, 32. Ён просіць рэдакцыю газеты змясціць наступны ліст да М. Л. Земчанка:

«Дарагі брат! Хочацца напісаць табе некалькі радкоў, хоць мне невядома, дзе ты зараз. Пасля заканчэння Айчыннай вайны я атрымаў ад цябе некалькі лістэм з Германіі і паслаў табе адказы. Аднак сустрэцца так і не давалося. Мы верым, што ты жывы, а таму просім даць

хутчэй вестачку аб сабе. Я зараз працую на сокавым заводзе ў Паставах разам з жонкай, атрымаў добрую кватэру. Жывём у дастатку і пчасліва.

З прывітаннем
твой брат
Леанід Земчанка».

НАШ АДРАС

Мінск, праспект імя Сталіна, 77. Дом друку, пакой № 20. Для пісьмаў (für Briefe): Minsk, Postshliefesfach № 14.
РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.